

ศาลปกครอง

และคดีปกครอง

โดย **ดร. ฤทัย หงส์สิริ**

พ.ร.บ. อนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545(ม.9)

ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง หรือศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศภาค หรือศาลที่มีการพิจารณาชั้นอนุญาตตุลาการ อยู่ในเขตศาลหรือศาลที่คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือ**ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทซึ่งได้เสนอต่ออนุญาตตุลาการนั้น** เป็น**ศาลที่มีเขตอำนาจ**ตามพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ. อนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545
(มาตรา 45 วรรดสอง)

การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษา
ของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
อุทธรณ์ต่อ**ศาลฎีกา**หรือ**ศาลปกครอง**
สูงสุด แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยชี้ขาดฯ ที่ 1/2546

บทบัญญัติ ม.9 และ 45 วรรดสอง แสดงด้วยว่า
พ.ร.บ.อนุญาตตุลาการ...**มุ่งประสงค์ให้พิจารณา**
ลักษณะเนื้อหาแห่งประเด็นข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาท
ระหว่างคู่สัญญาเป็นสำคัญว่าเป็นคดีแพ่งหรือคดี
ปกครอง โดยมีได้พิจารณาข้อตกลงเกี่ยวกับอนุญาต
ตุลาการแยกออกต่างหากอีกส่วนหนึ่ง หาก...ข้อพิพาท
ใดมีลักษณะเป็นคดีแพ่ง ศาลที่มีเขตอำนาจย่อมได้แก่
ศาลยุติธรรม หากข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทใดมีลักษณะ
เป็นคดีปกครอง ศาลที่มีเขตอำนาจย่อมได้แก่ ศาล
ปกครอง และหากมีการอุทธรณ์... ก็ให้อุทธรณ์ไปยัง
ศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

พลบวงสัญญาทางปกครอง

สัญญาดังกล่าวแม้เป็นสัญญาทางปกครอง แต่ก็สามารถนำหลักกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักกฎหมายมหาชน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.32/2546)

พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย 2456 (ม.90 วรรคหนึ่งและสอง)

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าท่าหรือเจ้าพนักงาน...ต้องระวางโทษปรับเป็นรายวัน...และให้เจ้าท่าหรือเจ้าพนักงาน...บังคับให้เรือถอนแพคนอยู่ หรือเรือนที่ปักเสาลงในชายฝั่งน้ำโดยให้ ผู้เป็นเจ้าของเสียค่าเรือถอนนั่นเอง

ในกรณีที่เจ้าของไม่เรือถอนภายในกำหนดเวลาที่เจ้าท่า...กำหนด **ให้เจ้าท่าร้องขอต่อศาล เพื่อมีคำสั่งให้เจ้าท่าเป็นผู้จัดการให้มีการเรือถอน**

พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ม.42

ถ้าการกระทำตามมาตรา 40 เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 41 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ...

พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ม.43 (1)

ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 42 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้ (1) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องขอต่อศาล ... ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 42 โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

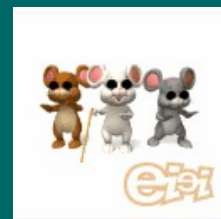
พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ม.58

ในกรณีที่ผลการสอบสวนตามมาตรา 57 ปรากฏว่าหน่วยบริการใดไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด ให้คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานดำเนินการดังต่อไปนี้ ... (2) ในกรณีที่มีเจตนากระทำผิด ให้มีคำสั่งให้หน่วยบริการนั้นชำระค่าปรับทางปกครองเป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท สำหรับการกระทำผิดแต่ละครั้ง และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้เลขาธิการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อ**บังคับชำระค่าปรับ...**

9

คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (มาตรา 9 วรรคสอง)

1. การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร
2. การดำเนินการของ ก.ต.
3. คดีของศาลชำนาญพิเศษ

พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานฯ (มาตรา 8)

ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
ในเรื่องต่อไปนี้

(1) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตาม
สัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับ
สภาพการจ้าง

...

(5) คดีอันเกิดแต่**มูลละเมิด**ระหว่างนายจ้างและ
ลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการ
ทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน

11

คำวินิจฉัยที่ 29/2558

...เงินที่รัฐให้คืนแก่ผู้ซื้อรถยนต์ใหม่คันแรกในจำนวนเท่ากับ
ภาษีสรรพสามิตของรถยนต์ที่ซื้อตามโครงการรถยนต์ใหม่
คันแรกเป็นเงินช่วยเหลือเพื่อเป็นการลดภาระการลงทุนหรือ
ค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งรถยนต์ใหม่คันแรกของประชาชน
ตามที่ได้แถลงไว้ในนโยบายของรัฐบาล **เงินดังกล่าวไม่มี
ลักษณะเป็นเงินภาษีสรรพสามิตของรถยนต์ใหม่คันแรกที่รัฐ
เรียกเก็บจากผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีสรรพสามิตโดยตรง** การที่กรมสรรพสามิตแจ้งนางสาว
ท. ผู้ฟ้องคดีว่าขาดคุณสมบัติและไม่มีสิทธิรับเงินตาม
มาตรการดังกล่าว จึงไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับการประเมิน
หรือการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตระหว่างผู้ประกอบ
อุตสาหกรรมกับรัฐ อันเป็นคดีภาษีอากรซึ่งอยู่ในอำนาจของ
ศาลภาษีอากร แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ**ความรับผิดชอบ**อย่างอื่น
ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจาก
การใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง..

รัฐธรรมนูญ ปี 2560

(ม.197 วรรคสาม)

อำนาจศาลปกครองตามวรรค
หนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดของ
องค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจ
โดยตรงตามรัฐธรรมนูญของ**องค์กร
อิสระ**นั้น ๆ

พระราชกำหนด

การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

พ.ศ. 2548 (มาตรา 16)

ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการ
กระทำตามพระราชกำหนดนี้ไม่อยู่ใน
บังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง **และกฎหมาย
ว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง**

คำวินิจฉัยที่ 19/2558

...เมื่อคดีนี้ โจทก์ทั้งสองฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดจากการเข้ากระชับพื้นที่หรือสลายการชุมนุมกลุ่ม นปช. บริเวณสี่แยกราชประสงค์และบริเวณใกล้เคียงตามคำสั่งของ ศอจ. เป็นเหตุให้นาย ป. บิดาโจทก์ที่ 1 และเป็นสามีโจทก์ที่ 2 ซึ่งเข้าร่วมชุมนุม ถูกยิงจนเสียชีวิต ในขณะที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 **ซึ่งมาตรา 16 แห่งพระราชกำหนดดังกล่าว...บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งไม่ให้ศาลปกครองมีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบข้อกำหนดประกาศ คำสั่ง และการกระทำของเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดดังกล่าว** ซึ่งการพิจารณาว่าการกระทำตามมาตรา 16 นั้น เป็นละเมิดหรือไม่อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม การพิจารณาความรับผิดชอบผู้ที่กระทำละเมิดตามมาตรา 17 จึงต้องได้รับการพิจารณาโดยศาลเดียวกัน คือศาลยุติธรรม..

ปพ. มาตรา 285 วรรคสองและวรรคสาม

ในกรณีที่มีความรับผิดชอบแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง และเป็นเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่...**ให้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม**

ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอันจะต้องยึดหรืออายัด หรือไม่ขายทรัพย์สิน หรือไม่ดำเนินการบังคับคดีในกรณีอื่น หรือไม่กระทำการดังกล่าวภายในเวลาอันควรโดยจงใจหรือปราศจากความระมัดระวัง...เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับความเสียหาย **ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม**

พ.ร.บ. ระเบียบวิธีฯ ม. 63/13(1)

การโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยผู้อยู่ใน บังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง... ให้เสนอต่อ ศาล ดังต่อไปนี้

(1) ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทาง ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและ ครอบครัว หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น...

คำวินิจฉัยชี้ขาดฯ ที่ 19/2545

สำหรับในคดีอาญานั้น เป็นเรื่องของขั้นตอน การดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด ทางอาญา อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนการ ดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ พนักงาน สอบสวนและพนักงานอัยการนั้น อาจจะมีการ กระทำทางปกครองปะปนอยู่ด้วย ถ้าขั้นตอนใด เป็นการกระทำที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญากำหนดให้อำนาจไว้เป็นการเฉพาะ¹⁸

โดยตรง การกระทำดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจ
การควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม แต่ถ้า
การกระทำใดที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงาน
อัยการ*กระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่*
กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา และเป็นการกระทำที่เข้าเกณฑ์เป็น
กรณีพิพาทตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองฯ การกระทำนั้นจะอยู่ใน
อำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลปกครอง